

WODA, ROLNICTWO I PRZYRODA – SZUKANIE KOMPROMISU

Opracowanie: Filip Jarzombkowski, Ewa Gutowska

WODA, ROLNICTWO I PRZYRODA – SZUKANIE KOMPROMISU

- Wyzwania XXI wieku: zmiany klimatu, susze, powodzie.
- Rosnące zapotrzebowanie na żywność.
- Ochrona zasobów przyrodniczych.
- Jak pogodzić te trzy elementy?

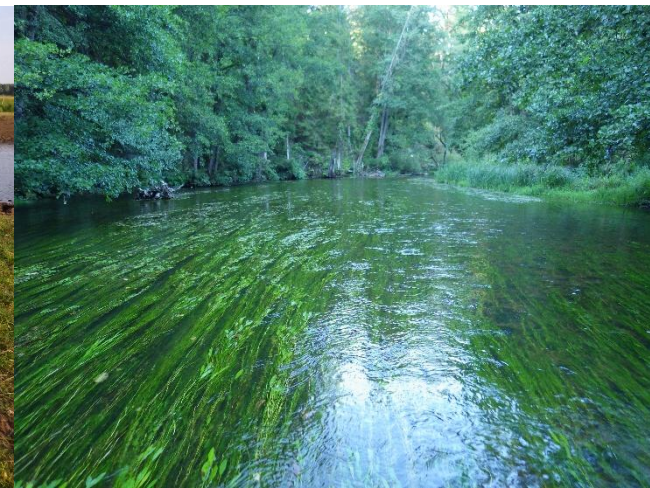
WODA – WSPÓLNY MIANOWNIK

- Wiele siedlisk przyrodniczych powstało w wyniku użytkowania przez człowieka lub stanowi integralną część krajobrazu wiejskiego (również służącą człowiekowi).
- Wiele gatunków zwierząt jest związanych z siedliskami półnaturalnymi, a ich występowanie i kondycja zależy również od sposobu gospodarowania siedliskiem.
- Woda jest podstawą funkcjonowania zarówno rolnictwa, jak i siedlisk przyrodniczych oraz występujących tu organizmów.

NAJWAŻNIEJSZA JEST WODA!

- Woda = podstawowy zasób dla życia.
- Niezbędna w produkcji roślinnej i zwierzęcej.
- Podstawa funkcjonowania wielu siedlisk przyrodniczych, fauny i flory.
- Reguluje klimat lokalny i globalny.
- Bez wody nie ma ani rolnictwa, ani przyrody.

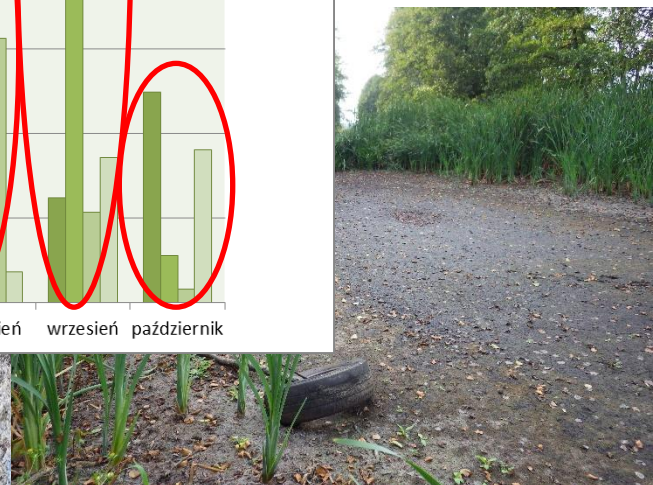
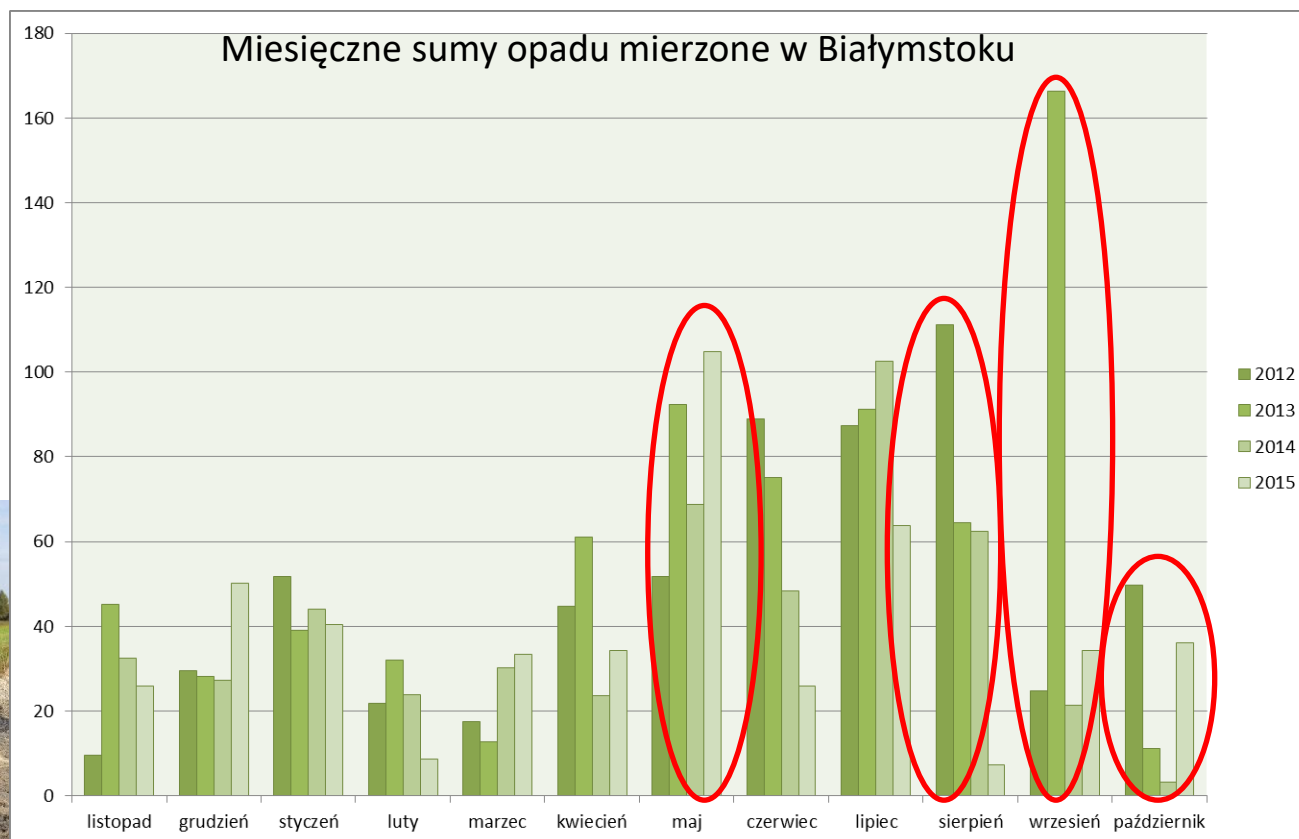
BRAK DOSTĘPNOŚCI WODY

- **Deficyt** wody w działalności rolniczej (problem z suszą, degradacja gleb, spadek plonowania i jakości produktów rolnych).
- Spadek liczebności gatunków i bioróżnorodności fauny w wyniku zaburzenia warunków wodnych obszaru (zanik siedlisk wielu gatunków, miejsc do żerowania i rozrodu).
- Brak lub niewłaściwe systemowe zarządzanie wodą uniemożliwia przeciwdziałanie podstawowemu zagrożeniu rolnictwa i przyrody – negatywnym zmianom hydrologicznym.

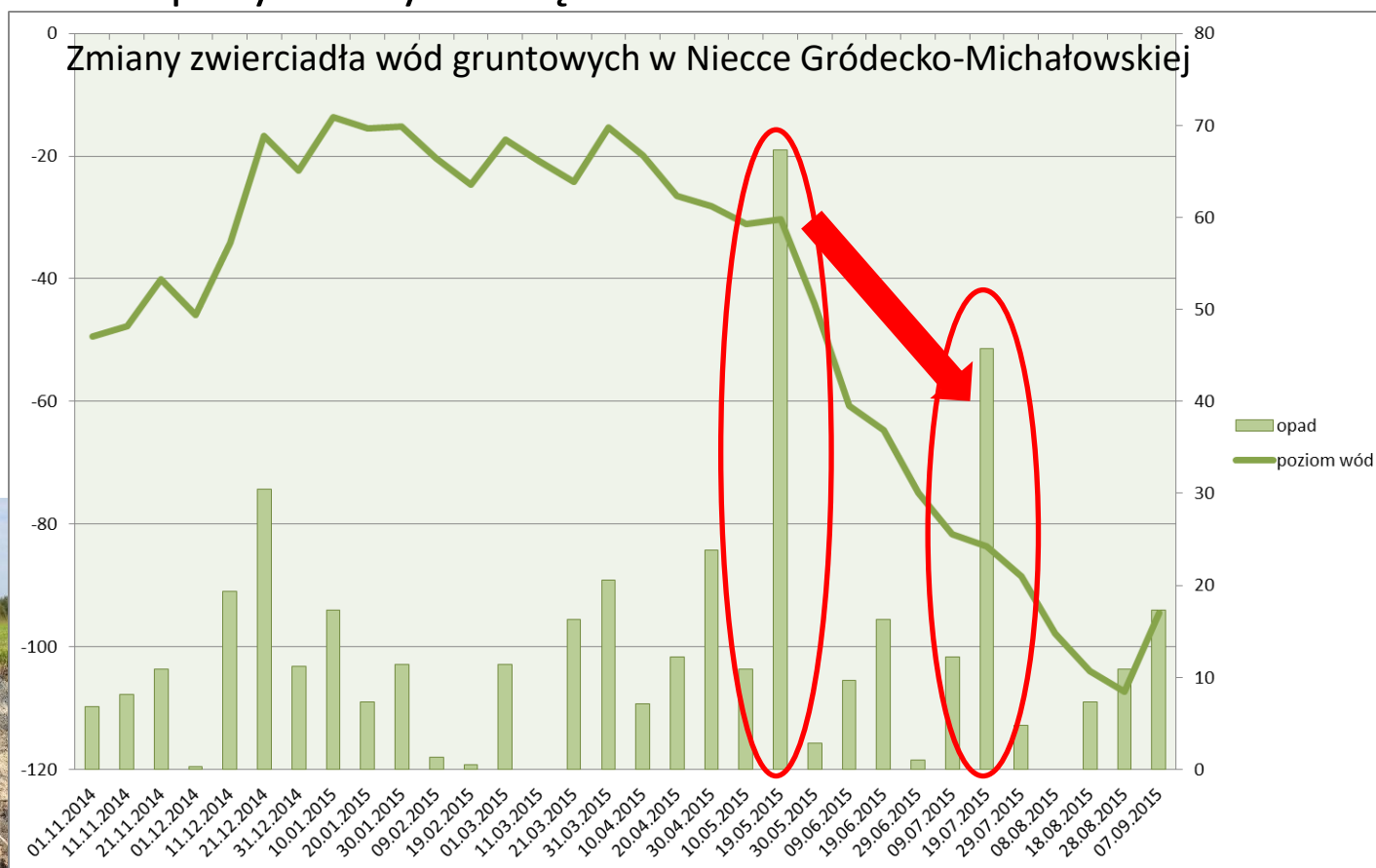
Z CZEGO WYNIKA DEFICYT DOSTĘPNEJ WODY?

- Brak retencji zimowej.
- Nawalne opady o dużym natężeniu w krótkim czasie.

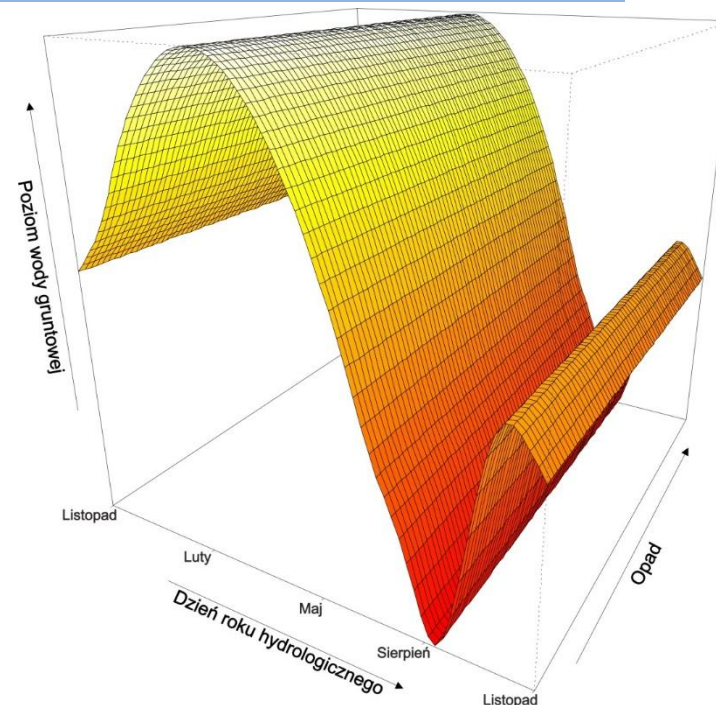
Z CZEGO WYNIKA DEFICYT DOSTĘPNEJ WODY?

- Brak retencji zimowej.
- Nawalne opady o dużym natężeniu w krótkim czasie.

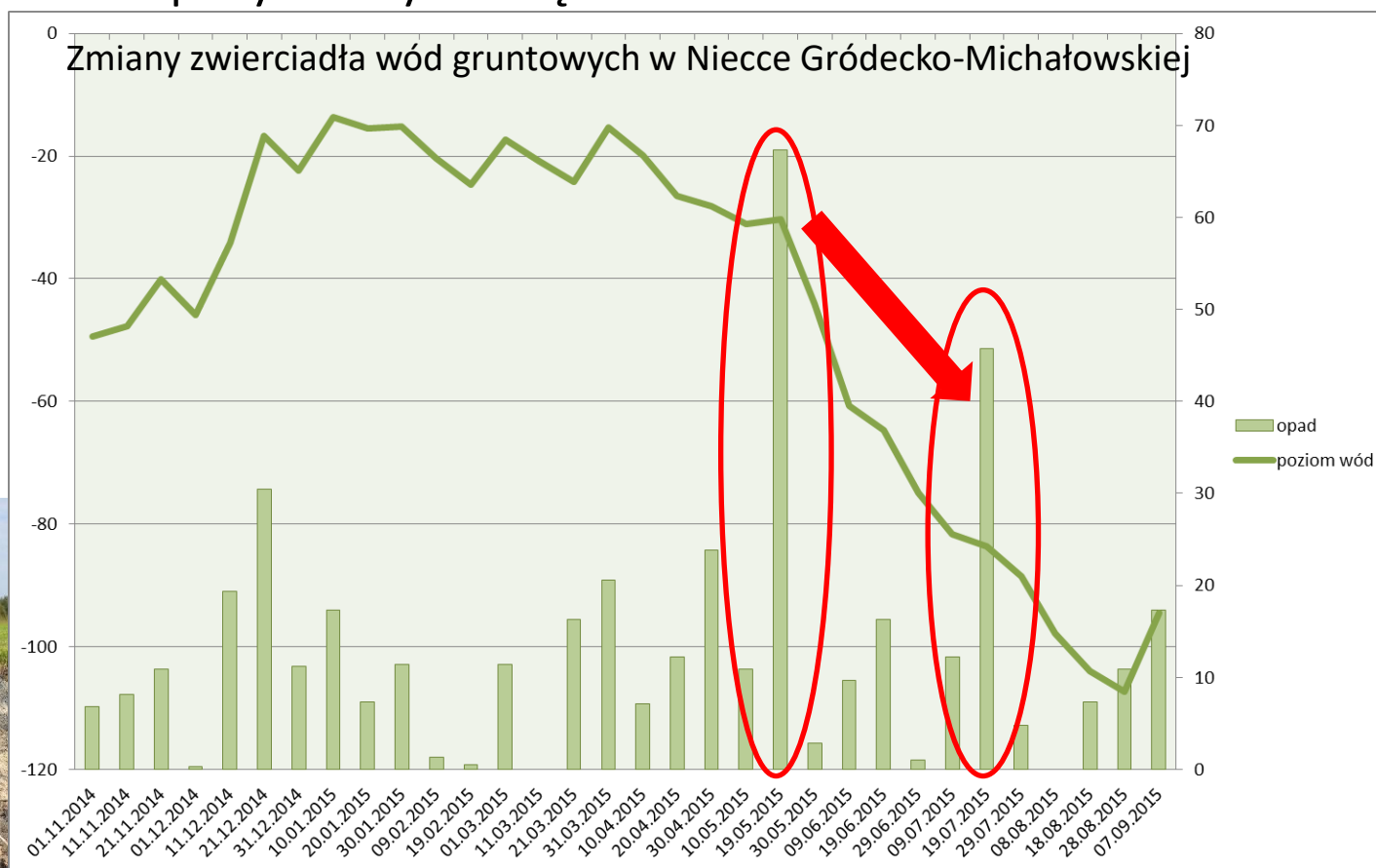
Z CZEGO WYNIKA DEFICYT DOSTĘPNEJ WODY?

- Poziom wód gruntowych najwyższy jest wiosną, osiągając najniższe stany w sierpniu, niezależnie od opadów;
- Już w maju obserwowany jest spadek zwierciadła wód gruntowych (zmniejszona pokrywa śnieżna lub jej brak w ostatnich latach);
- Brak istotnych statystycznie zależności pomiędzy bieżącym opadem w miesiącach letnich, a poziomem wód gruntowych;
- Opad w sezonie wegetacyjnym nie ma istotnego wpływu na poziom wód gruntowych.

Z CZEGO WYNIKA DEFICYT DOSTĘPNEJ WODY?

- Brak retencji zimowej.
- Nawalne opady o dużym natężeniu w krótkim czasie.

Z CZEGO WYNIKA DEFICYT DOSTĘPNEJ WODY?

- Brak retencji zimowej.
- Nawalne opady o dużym natężeniu w krótkim czasie.
- Silnie rozbudowana sieć jednokierunkowych rowów melioracyjnych sprawnie odprowadzających wodę (z bieżącego zasilania oraz pochodzącą z pozimowych zapasów).
- Zasypywanie, zaorywanie, osuszanie mokradeł i zbiorników wodnych.
- **Niedopasowana do realiów gospodarka wodą lub całkowity jej brak** (odwadnianie pomimo braku użytkowania, melioracje jednokierunkowe, niszczenie urządzeń melioracyjnych, zrzuty wody)!

Z CZEGO WYNIKA DEFICYT DOSTĘPNEJ WODY?

- Spadek poziomu wód gruntowych jest wynikiem wielu czynników – wielkoskalowych melioracji i regulacji cieków, zmniejszania się powierzchni obszarów retencyjnych (siedlisk hydrogenicznych) oraz zmian klimatycznych.
- Złożoność problemu – brak odwadniającego rowu melioracyjnego na działce nie oznacza że obszar nie podlega negatywnym oddziaływaniom hydrologicznym.
- Działania melioracyjne w skali regionu (poza terenami rolnymi, czy obszarami Natura 2000) mogą mieć wpływ na warunki wodne gdzie indziej.
- Niekorzystna dla przyrody i rolnictwa gospodarka wodą – zbiornik Siemianówka.

CZYM JEST KOMPROMIS?

- Produkcja żywności.
 - Zachowanie różnorodności biologicznej.
 - **Ochrona zasobów wodnych** nie wyklucza ochrony przeciwpowodziowej.
 - Nie „albo–albo”, lecz rozwiązania korzystne dla obu stron.
-
- ✓ Woda jest wspólnym dobrem.
 - ✓ Rolnictwo, przyroda i ochrona przeciwpowodziowa są od siebie zależne.
 - ✓ Kompromis jest możliwy poprzez zrównoważone gospodarowanie wodą.

RETENCJA – KLUCZ DO KOMPROMISU

- Zatrzymywanie wody tam, gdzie spadnie – retencja glebowa!
- Odtwarzanie mokradeł.
- Spowalnianie odpływu wód.
- Naturalne rozlewiska zamiast betonowych kanałów.

💧 Każda kropla zatrzymana w krajobrazie ma znaczenie.

Dziękuję za
uwagę😊